SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 16. decembra 2008 *

V zadevi C-205/07,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo Hof van beroep te Gent (Belgija) z odločbo z dne 20. marca 2007, ki je prispela na Sodišče 19. aprila 2007, v kazenskem postopku zoper

Lodewijka Gysbrechtsa,

Santurel Inter BVBA,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas in K. Lenaerts, predsedniki senatov, A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, sodnika, R. Silva de Lapuerta, sodnica, K. Schiemann, J. Klučka, sodnika, in C. Toader (poročevalka), sodnica,

* Jezik postopka: nizozemščina.

generalna pravobranilka: V. Trstenjak,
sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 20. maja 2008,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Santurel Inter BVBA H. Van Dooren, odvetnik,

– za belgijsko vlado L. Van den Broeck in C. Pochet, zastopnici,

– za Komisijo Evropskih skupnosti B. Stromsky in M. van Beek, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 17. julija 2008,

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov od 28 ES do 30 ES.

2 Ta predlog je bil vložen v okviru kazenskega postopka zoper L. Gysbrechtsa in družbo Santurel Inter BVBA (v nadaljevanju: Santurel) zaradi kršitev belgijske zakonodaje v zvezi s prodajo na daljavo.

Pravni okvir

Pravo Skupnosti

3 Člen 6 Direktive 97/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 1997 o varstvu potrošnikov glede sklepanja pogodb pri prodaji na daljavo (UL L 144, str. 19) določa:

„1. Za vsako pogodbo pri prodaji na daljavo ima potrošnik rok najmanj sedem delovnih dni za odstop od pogodbe brez penalov in brez navajanja razlogov. Edini strošek, ki bi se potrošniku lahko zaračunal, ker je uveljavil svojo pravico do odstopa [od pogodbe], je neposredni strošek vračila blaga.

Rok za uveljavljanje te pravice začne teči:

– za blago od dneva, ko ga je potrošnik prejel, če so bile izpolnjene obveznosti iz člena 5;

[…]

2. Če je potrošnik v skladu s tem členom uveljavil pravico do odstopa od pogodbe, je ponudnik dolžan povrniti zneske, ki jih je potrošnik plačal, ne da bi za to zaračunal stroške. Edini strošek, ki se potrošniku lahko zaračuna, je neposredni strošek vračila blaga. Povračilo zneska mora biti izplačano takoj, ko je mogoče, vendar najkasneje v 30 dneh.

[…]“

4 V besedilu člena 14 Direktive 97/7 je določeno:

„Države članice na področju, ki ga pokriva ta direktiva, lahko uvedejo ali obdržijo strožje določbe, združljive s Pogodbo [ES], da bi zagotovile višjo raven varstva potrošnikov. Če je to primerno, takšne določbe v splošnem interesu na njihovem ozemlju vključujejo prepoved prodaje določenega blaga ali storitev, zlasti medicinskih izdelkov, po pogodbah pri prodaji na daljavo, s potrebnim upoštevanjem Pogodbe."

Nacionalno pravo

5 Potrošnikova pravica do odstopa od pogodbe je določena v členu 80 zakona z dne 14. julija 1991 o poslovnih običajih ter o obveščanju in varstvu potrošnikov, kot je bil spremenjen (v nadaljevanju: zakon o varstvu potrošnikov).

6 Člen 80(3) zakona o varstvu potrošnikov določa:

„Brez vpliva na uporabo člena 45(1) zakona z dne 12. junija 1991 o potrošniških kreditih se od potrošnika pred iztekom roka sedmih delovnih dni za odstop od pogodbe iz prvega odstavka ne sme zahtevati nobenega predplačila niti kakršnega koli plačila.

V primeru uveljavitve pravice do odstopa, določene v prvem in drugem odstavku, mora prodajalec brez stroškov povrniti zneske, ki jih je plačal potrošnik. To povračilo mora biti izvršeno najkasneje v tridesetih dneh po odstopu.

Prepoved iz prvega pododstavka se odpravi, če prodajalec lahko dokaže, da spoštuje pravila, ki jih določi kralj, glede povrnitve zneskov, ki jih je plačal potrošnik.“

7 Kraljevi odlok, na katerega se sklicuje zadnji pododstavek te določbe, še ni bil sprejet.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

8 Družba Santurel je podjetje, specializirano za prodajo prehrambnih dodatkov na debelo in na drobno. Večji del prodaje se opravi v elektronski obliki prek družbine spletne strani, naročeni izdelki pa se kupcem pošljejo v poštnih paketih.

9 L. Gysbrechts je ustanovitelj tega podjetja in njegov poslovodja.

10 Družba Santurel je bila leta 2001 v sporu z eno od svojih strank, g. Delahayejem, ki živi v Franciji, ker kupnina za določene proizvode, ki so mu bili dostavljeni, ni bila plačana. Na koncu navedenega spora je mirovni sodnik v Dendermondu (Belgija), ki je obravnaval zadevo, z zamudno sodbo razsodil proti g. Delahayeju.

11 G. Delahaye je nato vložil pritožbo, v kateri je trdil, čeprav za to ni predložil dokazov, da naj bi družbi Santorel navedene proizvode poslal nazaj. Belgijski urad za gospodarsko inšpekcijo (l'administration de l'inspection économique) je nato sprožil preiskavo, v kateri je bilo ugotovljeno neizpolnjevanje obveznosti poročanja v zvezi s pravico do odstopa od pogodbe, ki jih določa zakon o varstvu potrošnikov. Družba Santorel je bila nato opozorjena na to neizpolnjevanje in pozvana k ureditvi teh razmer.

12 Družba Santurel je torej popravila informacije na svoji spletni strani, s tem da je med drugim navedla, da morajo biti proizvodi plačani v osmih dneh po njihovem prejemu. Kupnina za proizvode, dobavljene v Belgiji, se lahko plača z bančnim nakazilom, s poštnim nakazilom ali kreditno kartico. V vseh preostalih državah se kot plačilno sredstvo sprejme le kreditno kartico. V vseh primerih mora stranka pri plačilu s kreditno kartico na naročilnici navesti številko in veljavnost te kartice.

13 Gospodarska inšpekcija, ki je menila, da ta sprememba ne zadostuje, je vložila tožbo proti družbi Santurel in L. Gysbrechtsu kot njenemu poslovodji, ker naj bi kršila določbe o prodaji na daljavo iz zakona o varstvu potrošnikov. Te kršitve se nanašajo zlasti na nespoštovanje prepovedi, določene v členu 80(3) tega zakona, da se pred iztekom roka sedmih delovnih dni za odstop od pogodbe od potrošnika zahteva predplačilo ali kakršno koli plačilo. Gospodarska inšpekcija je menila, da naj bi bilo z navedbo številke in veljavnosti kreditne kartice na naročilnici za proizvode družbi Santorel omogočeno vnovčenje plačila kupnine zanje pred iztekom sedemdnevnega roka za odstop od pogodbe, kar naj bi bilo v nasprotju z zahtevami zakona.

14 Prvostopenjsko sodišče v Dendermondu je v kazenskem postopku družbo Santurel in L. Gysbrechtsa vsakega posebej obsodilo na denarno kazen 1.250,00 EUR. Obe stranki v postopku v glavni stvari sta zoper to sodbo vložili pritožbo na Hof van beroep te Gent.

15 Hof van beroep te Gent je ugotovilo, da iz člena 80(3) zakona o varstvu potrošnikov izhaja tveganje, da bo belgijski trgovec le s težavo dobil plačila za svoje blago, kadar je bilo dobavljeno strankam v drugih državah članicah, to tveganje pa je še večje, ko gre, kot v zadevi v glavni stvari, za razmeroma nizke zneske.

16 V teh okoliščinah Hof van beroep te Gent meni, da je stališče družbe Santurel in L. Gysbrechtsa, da zadevna prepoved pomeni neupravičeno oviro za prosti pretok blaga v Skupnosti, upravičeno. Navedeno sodišče je zato prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali belgijski zakon z dne 14. julija 1991 o poslovnih običajih ter o obveščanju in varstvu potrošnikov pomeni ukrep z enakovrednim učinkom, prepovedan s členi od 28 [ES] do 30 ES, ker ta nacionalni zakon v členu 80(3) prepoveduje od potrošnika zahtevati kakršno koli predplačilo ali plačilo med trajanjem obveznega roka za odstop od pogodbe in ker ta zakon zato nima istega dejanskega vpliva na nacionalno blagovno trgovino kot na trgovino s prebivalci druge države članice, tako da ta položaj povzroča dejansko oviro za prosti pretok blaga, torej za načelo, določeno v členu 23 ES?“

Vprašanje za predhodno odločanje

Stališča strank

17 Družba Santurel v bistvu poudarja, da je razlaga določbe v postopku v glavni stvari, ki so jo podali belgijski organi, da je ponudniku pri prodaji na daljavo prepovedano zahtevati številko potrošnikove kreditne kartice, v nasprotju z zahtevami iz členov od 28 ES do 30 ES.

18 Družba Santurel ob sklicevanju na načela, ki izhajajo iz sodb v zadevi Dassonville z dne 11. julija 1974 (8/74, Recueil, str. 837) ter zadevi Keck in Mithouard z dne 24. novembra 1993 (C-267/91 in C-268/91, Recueil, str. I-6097), trdi, da je zaradi prepovedi, ki jo nalaga zadevna določba v postopku v glavni stvari, dejansko najbolj prizadet izvoz nacionalnega blaga in da je zato ta prepoved ukrep z enakim učinkom kot količinska omejitev, prepovedan s Pogodbo ES.

19 Belgijska vlada meni, da je namen člena 80(3) zakona o varstvu potrošnikov ob uporabi člena 14 Direktive 97/7 zagotoviti višjo raven varstva interesov potrošnikov. Iz tega sledi, da bi bilo treba navedeni člen razlagati tako, da ponudniku nalaga obveznost nuditi izbiro med različnimi oblikami plačila, od katerih bi vsaj ena omogočala potrošniku plačilo dobavljenega blaga po izteku roka za odstop od pogodbe.

20 Poleg tega naj bi bili varni plačilni sistemi, s katerimi je onemogočeno vnovčenje plačila dolgovanega zneska za dobavljeno blago pred iztekom zakonskega roka za odstop od pogodbe, v skladu z določbo v postopku v glavni stvari, saj naj bi potrošnik, ki bi uveljavljal pravico do odstopa od pogodbe, ohranil brezpogojno pravico do povrnitve

plačanega zneska od plačilne agencije. Po drugi strani s preprosto izjavo, s katero se ponudnik zaveže, da pred iztekom roka za odstop od pogodbe ne bo vnovčil tega zneska, niso izpolnjene zahteve zakona o varstvu potrošnikov.

21 Glede tega belgijska vlada v tej zvezi tudi natančno navaja, da bo kraljevi odlok, ki se sprejema, v prihodnje urejal plačilni sistem pri prodaji na daljavo, ki bo brez tveganj za potrošnika, hkrati pa bo z njim zaščiten tudi ponudnik. V okviru tega sistema naj bi potrošnik plačal kupnino za blago na račun neodvisne tretje stranke, po poteku roka za odstop od pogodbe pa naj bi se kupnina nakazala ponudniku blaga.

22 Belgijska vlada v svojih pisnih stališčih priznava, da ima določba v postopku v glavni stvari bolj omejevalen učinek na trgovino s prebivalci drugih držav članic. Navedena vlada kljub temu meni, da je ta določba v skladu s pravom Skupnosti, čeprav naj bi bilo tveganje za ponudnika večje.

23 Glede skladnosti navedenih določb s členom 28 ES belgijska vlada trdi, da določba, obravnavana v zadevi v glavni stvari, ni ukrep z enakim učinkom, kot ga imajo količinske omejitve pri uvozu, ker uvoženim proizvodom ne otežuje dostopa na belgijski trg. Nasprotno, zaradi te določbe naj bi bili belgijski trgovci v slabšem položaju kot tisti iz drugih držav članic, kar naj ne bi bilo v nasprotju z zahtevami člena 28 ES.

24 Če bi Sodišče vseeno menilo, da je določba v postopku v glavni stvari ukrep z enakim učinkom kot količinske omejitve, belgijska vlada meni, da bi bil ta ukrep lahko upravičen z zaščito potrošnikov, zlasti ker jim zagotavlja učinkovito uveljavljanje pravice do odstopa od pogodbe, določene v členu 6 Direktive 97/7. Hkrati bi bil sorazmeren glede na svoj cilj. Namen prepovedi, da bi se pred iztekom roka za odstop od pogodbe od potrošnika zahtevalo predplačilo ali kakršno koli plačilo, naj bi bil namreč temu potrošniku zagotoviti učinkovito uveljavljanje njegove pravice do odstopa od pogodbe, posebej z odpravo možnosti, da bi bil zaradi težav, povezanih z izterjavo že plačanih zneskov, odvrnjen od uveljavljanja te pravice.

25 V zvezi s skladnostjo določbe v postopku v glavni stvari s členom 29 ES belgijska vlada trdi, da se navedena določba uporablja tako za prodajo prebivalcem Belgije kot za tisto, ki vključuje prebivalce drugih držav članic, in zato ni omejitev, ki bi veljala zgolj za izvoz.

26 V zvezi s skladnostjo s členom 28 ES Komisija Evropskih skupnosti meni, da se določba v postopku v glavni stvari nanaša na vse trgovce na nacionalnem trgu in da ima enake pravne posledice za nacionalno in uvoženo blago. Nacionalno sodišče bi moralo sicer presojati dejanske posledice za trgovino v Skupnosti. Če bi bila nacionalna določba ukrep z enakim učinkom kot količinske omejitve, Komisija meni, prvič, da bi ga bilo mogoče upravičiti na podlagi zaščite potrošnikov in, drugič, da bi bil sorazmeren glede na njegov zakoniti cilj.

27 Glede skladnosti s členom 29 ES Komisija navaja, da določba v postopku v glavni stvari ni ukrep z enakim učinkom, kot so količinske omejitve pri izvozu, ker v tem primeru ne gre za ukrep, katerega namen ali učinek bi bil omejiti zlasti izvozne tokove.

28 Med obravnavo je Komisija vseeno predlagala možnost spremembe opredelitve ukrepov z enakim učinkom, kot so količinske omejitve pri izvozu, tako da bi vključevali tudi „ukrepe, katerih učinek je omejitev izvoza in zaradi njih ne nastajajo razlike v obravnavanju notranje trgovine v državi članici in izvoza“. Na podlagi te nove opredelitve bi bila določba v postopku v glavni stvari takšen ukrep z enakim učinkom, ki bi ga bilo mogoče upravičiti, vendar z njim ne bi bile izpolnjene zahteve sorazmernosti.

Odgovor Sodišča

Uvodne ugotovitve

29 S svojim vprašanjem predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali členi od 28 ES do 30 ES nasprotujejo določbi, kot je ta v postopku v glavni stvari v zvezi s prodajo na daljavo, ki prepoveduje od potrošnika zahtevati kakršno koli predplačilo ali plačilo pred iztekom obveznega roka za odstop od pogodbe.

30 V teh okoliščinah je treba poudariti, da iz spisa in stališč, predloženih Sodišču, izhaja, da sta bila L. Gysbrechts in družba Santurel obsojena, ker sta od potrošnikov, ki ne živijo v Belgiji, zahtevala številko njihove plačilne kartice pred iztekom roka za odstop od pogodbe. V skladu z razlago določbe v postopku v glavni stvari, ki so jo sprejeli belgijski organi, ponudnik ob sklenitvi pogodbe na daljavo ne sme od potrošnika zahtevati številke njegove kreditne kartice, čeprav se zaveže, da je pred iztekom zadevnega roka ne bo uporabil za vnovčenje plačila.

31 Da bi se predložitvenemu sodišču ponudilo vse elemente za razlago prava Skupnosti, ki jih to lahko uporabi pri presoji v zadevi, ki mu je predložena, ne glede na to, ali se je na njih sklicevalo v svojih vprašanjih (glej sodbo z dne 11. septembra 2007 v zadevi Céline, C-17/06, ZOdl., str. I-7041, točka 29), je treba preučiti prepoved, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, kot je opisana v točki 30 te sodbe, tudi ob upoštevanju razlage, ki so jo v zadevi v glavni stvari podali belgijski organi.

32 Poleg tega je treba ugotoviti, da za prepoved, določeno v členu 80(3) zakona o varstvu potrošnikov, velja Direktiva 97/7.

33 V skladu z ustaljeno sodno prakso je treba vse nacionalne ukrepe na področju, ki je bilo predmet temeljite uskladitve na ravni Skupnosti, presojati glede na določbe tega ukrepa uskladitve, ne pa primarnega prava (glej sodbo z dne 11. decembra 2003 v zadevi Deutscher Apothekerverband, C-322/01, Recueil, str. I-14887, točka 64).

34 Vendar je v tem primeru očitno, da se z Direktivo 97/7 ni izvedlo temeljite uskladitve. Glede tega države članice lahko, kot je to izrecno določeno v členu 14(1) te direktive, na področju, ki ga ta direktiva pokriva, uvedejo ali obdržijo strožje določbe, da bi zagotovile višjo raven varstva potrošnikov, pod pogojem, da to pristojnost izvajajo ob upoštevanju Pogodbe (glej zgoraj navedeno sodbo Deutscher Apothekerverband, točka 64).

35 Iz tega sledi, da zaradi te določbe ni izključena nujnost preučitve skladnosti zadevnega ukrepa v zadevi v glavni stvari s členi od 28 ES do 30 ES.

36 V zvezi s skladnostjo člena 80(3) zakona o varstvu potrošnikov z določbami člena 28 ES je treba ugotoviti, da se postopek, kot je ta v zadevi v glavni stvari, ne nanaša na uvoz, temveč, nasprotno, na izvoz blaga iz Belgije v druge države članice.

37 Ker preučitev skladnosti navedenega člena 80(3) s členom 28 ES nikakor ni povezana s predmetom spora v glavni stvari, Sodišču ni treba odločiti o tem vidiku vprašanja za predhodno odločanje.

Obstoj ukrepa z enakim učinkom, kot so količinske omejitve pri izvozu v smislu člena 29 ES

38 Za odgovor na vprašanje, ki ga je predložilo predložitveno sodišče, je treba torej ugotoviti, ali je prepoved, ki jo nalaga določba v postopku v glavni stvari, ukrep z enakim učinkom, kot so količinske omejitve pri izvozu.

39 Treba je preučiti skladnost določbe, kot je ta v postopku v glavni stvari, s členom 29 ES ob upoštevanju razlage, ki so jo podali belgijski organi, ki menijo, da ponudniki ne smejo od potrošnikov zahtevati številke njihove plačilne kartice, čeprav se zavežejo, da je ne bodo uporabili pred iztekom roka za odstop od pogodbe.

40 Glede tega so bili kot ukrepi z enakim učinkom, kot so količinske omejitve pri izvozu, opredeljeni nacionalni ukrepi, katerih namen ali učinek je zlasti omejevanje izvoznih tokov in s tem ustvarjanje razlik v obravnavanju notranje trgovine v državi članici in njenih izvoznih trgovinskih tokov, tako da se nacionalni proizvodnji ali notranjemu trgu

zadevne države zagotovijo posebne ugodnosti, v škodo proizvodnje ali trgovine iz drugih držav članic (sodba z dne 8. novembra 1979 v zadevi Groenveld, 15/79, Recueil, str. 3409, točka 7).

41 V zadevi v glavni stvari je očitno, kot je belgijska vlada sicer poudarila v svojih pisnih stališčih, da je trgovcem s prepovedjo, da bi zahtevali pričakovano plačilo, odvzeto učinkovito sredstvo zaščite pred tveganjem neplačila. To velja toliko bolj, če se zadevna nacionalna določba razlaga, kot da je z njo ponudnikom prepovedano od potrošnikov zahtevati številko njihove plačilne kartice, čeprav se zavežejo, da je pred iztekom roka za odstop od pogodbe ne bodo uporabili za vnovčenje plačila.

42 Kot izhaja iz predložitvene odločbe, so posledice takšne prepovedi na splošno pomembnejše za čezmejno prodajo, ki poteka neposredno s potrošniki, posebej za tisto, ki se izvaja prek interneta, in to predvsem zaradi ovir, ki otežujejo pravni pregon v drugi državi članici v primeru zamude potrošnikov, zlasti kadar gre za prodajo za razmeroma nizke zneske.

43 Treba je torej upoštevati, da ima prepoved, kot je ta v postopku v glavni stvari, čeprav velja za vse trgovce na nacionalnem ozemlju, vseeno večje posledice za proizvode, ki zapuščajo trg države članice izvoznice, kot za prodajo proizvodov na nacionalnem trgu navedene države članice.

44 Treba je torej ugotoviti, da je prepoved ponudniku, kot je ta v postopku v glavni stvari, da bi pri prodaji na daljavo pred iztekom roka za odstop od pogodbe zahteval predplačilo ali kakršno koli plačilo, ukrep z enakim učinkom, kot je količinska omejitev pri izvozu. Enako velja za prepoved ponudniku, da bi od potrošnikov zahteval številko njihove plačilne kartice, čeprav bi se zavezal, da je pred iztekom navedenega roka ne bo uporabil za vnovčenje plačila.

Možnost utemeljitve ukrepa z enakim učinkom

45 Nacionalni ukrep, ki je v nasprotju s členom 29 ES, se lahko upraviči z enim od razlogov, naštetih v členu 30 ES, ali z nujnimi zahtevami na podlagi splošnega interesa, samo če je sorazmeren z zakonitim ciljem, ki ga želi doseči.

46 Glede tega je treba poudariti, da v okoliščinah v zadevi v glavni stvari ne pride v poštev noben razlog, naveden v členu 30 ES.

47 Vendar je treba poudariti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso zaščita potrošnikov lahko zakoniti cilj v splošnem interesu, s katerim se lahko upraviči omejitev prostega pretoka blaga (glej sodbe z dne 20. februarja 1979 v zadevi Rewe-Zentral, 120/78, Recueil, str. 649, točka 8, in z dne 23. februarja 2006 v zadevi A-Punkt Schmuckhandel, C-441/04, ZOdl., str. I-2093, točka 27).

48 V zadevi v glavni stvari ni sporno, da je bila zadevna določba sprejeta z namenom zagotavljanja varstva potrošnika in zlasti učinkovitega uveljavljanja pravice do odstopa od pogodbe, ki mu je zagotovljena s členom 6 Direktive 97/7.

49 Na podlagi možnosti, ki jo državam članicam priznava člen 14 Direktive 97/7, da na področju, ki ga ta direktiva pokriva, sprejmejo strožje določbe, se je Kraljevina Belgija odločila, da bolj zaščiti potrošnika, s tem da ponudnikom ne prepove le nalagati penalov za uveljavljanje pravice do odstopa od pogodbe, temveč tudi pred iztekom roka za odstop od pogodbe zahtevati predplačilo ali kakršno koli plačilo. Namen določbe v postopku v glavni stvari je tako okrepiti svobodo potrošnika, da prekine pogodbene odnose, ne da bi ga moralo skrbeti povračilo zneskov predplačila.

50 Treba je še ugotoviti, ali sta ta določba in njena razlaga, ki so jo podali nacionalni organi, sorazmerni s ciljem, ki ga želita doseči.

51 Glede tega je, da je bila nacionalna ureditev skladna z načelom sorazmernosti, v skladu z ustaljeno sodno prakso treba preizkusiti ne samo to, ali so uporabljena sredstva primerna za dosego cilja, ki ga želi doseči, temveč tudi to, ali se z njimi ne preseže tistega, kar je za doseganje teh ciljev nujno potrebno (glej sodbo z dne 14. septembra 2006 v zadevi Alfa Vita Vassilopoulos in Carrefour-Marinopoulos, C-158/04 in C-159/04, ZOdl., str. I-8135, točka 22).

52 Prepoved zahtevati predplačilo ali kakršno koli plačilo pred iztekom roka za odstop od pogodbe je, tako kot prepoved od kupcev zahtevati, naj navedejo številko njihove

plačilne kartice, primerna za dosego večje zaščite potrošnikov v okviru prodaje na daljavo, zlasti glede uveljavljanja njihove pravice do odstopa od pogodbe.

53 V vsakem primeru je treba preizkusiti, ali se z zadevnim ukrepom v zadevi v glavni stvari ne preseže tistega, kar je za dosego zastavljenega cilja nujno potrebno, in zlasti, ali bi se lahko načrtovalo enako učinkovite ukrepe za varstvo potrošnikov, ki pa imajo manj omejevalen učinek na trgovino v Skupnosti.

54 Treba je namreč opozoriti, da je ena izmed posebnosti pogodb na daljavo pogosta časovna razlika med izpolnitvijo pogodbenih obveznosti vsake izmed strank. Tako je mogoče, da mora potrošnik plačati blago, preden mu je dobavljeno, ali, nasprotno, da mora ponudnik dobaviti blago, ne da bi zanj prejel kupnino. S to časovno razliko torej za pogodbeni stranki nastane posebno tveganje neizpolnitve.

55 To pomeni, da morajo države članice ob spoštovanju prava Skupnosti določiti, prvič, kako je treba to tveganje neizpolnitve porazdeliti med ponudnika in potrošnika, in, drugič, s kakšnimi sredstvi razpolagata ti pogodbeni stranki, da bi se pred njim zavarovali.

56 Čeprav se s prepovedjo zahteve plačila med rokom za odstop od pogodbe poveča negotovost ponudnikov v zvezi s plačilom kupnine za dobavljeno blago, je očitno ta prepoved nujna za zagotovitev ravni zaščite, načrtovane z določbo v postopku v glavni stvari. Potrošnik, ki je ponudniku plačal predujem, bo težje uveljavljal svojo pravico do odstopa od pogodbe, čeprav dobavljeno blago ne ustreza popolnoma njegovim pričakovanjem.

57 Glede, natančneje, prepovedi ponudniku, da bi zahteval številko potrošnikove plačilne kartice, je treba poudariti, da je ta prepoved neločljivo povezana s tisto iz člena 80(3) zakona o varstvu potrošnikov.

58 Dejansko je, prvič, navedena prepoved posledica uveljavljanja prepovedi, ki jo nalaga določba v postopku v glavni stvari, in, drugič, sledi enakemu cilju, namreč učinkovitemu uveljavljanju pravice do odstopa od pogodbe.

59 Kakor prepoved, ki jo nalaga določba v postopku v glavni stvari, je prepoved ponudniku, da bi zahteval številko potrošnikove plačilne kartice, primerna za dosego cilja, ki ga želi doseči, kot izhaja iz točke 52 te sodbe.

60 V vsakem primeru je, tako kot izhaja iz točke 85 sklepnih predlogov generalne pravobranilke, prepoved ponudniku, da bi zahteval številko potrošnikove plačilne kartice, koristna zgolj za odpravo tveganja, da bi ponudnik pred iztekom roka za odstop od pogodbe vnovčil kupnino.

61 Če se to tveganje kljub temu uresniči, je to ravnanje ponudnika samo po sebi kršitev prepovedi, ki jo nalaga določba v postopku v glavni stvari in jo je treba šteti za ustrezen in sorazmeren ukrep za dosego cilja, ki ga želi doseči, kot to izhaja iz točk od 54 do 57 te sodbe.

62 Treba je torej ugotoviti, da prepoved ponudniku, da bi zahteval številko potrošnikove plačilne kartice, preseže tisto, kar je za dosego cilja, ki ga želi doseči, nujno potrebno.

63 Na vprašanje predložitvenega sodišča je treba torej odgovoriti, da člen 29 ES ne nasprotuje nacionalni ureditvi, ki ponudniku v okviru čezmejne prodaje na daljavo prepoveduje, da od potrošnika pred iztekom roka za odstop od pogodbe zahteva predplačilo ali kakršno koli plačilo, vendar pa nasprotuje temu, da je pri uporabi te ureditve prepovedano, da pred iztekom navedenega roka zahteva številko potrošnikove plačilne kartice.

Stroški

64 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

Člen 29 ES ne nasprotuje nacionalni ureditvi, ki ponudniku v okviru čezmejne prodaje na daljavo prepoveduje, da od potrošnika pred iztekom roka za odstop od pogodbe zahteva predplačilo ali kakršno koli plačilo, vendar pa nasprotuje temu, da je pri uporabi te ureditve prepovedano, da pred iztekom navedenega roka zahteva številko potrošnikove plačilne kartice.

Podpisi